

ת"פ 7404/12/18 - מדינת ישראל נגד מוסא עיסא, א.ד.מ. שרותים ונקיון בע"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 7404-12-18 מדינת ישראל נ' עיסא ואח' לפני
כבוד השופטת דנה אמיר

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשמים:

1. מוסא עיסא

2. א.ד.מ. שרותים ונקיון בע"מ

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד אסתר דויט-יוסף

ב"כ הנאשם עו"ד עמית זיו

הנאשם בעצמו

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו במסגרת הסדר דיוני, על יסוד הודיית הנאשם 1 (להלן: "**הנאשם**") בהליך גישור לאחר תחילת שמיעת ראיות, ולאחר שתוקן כתב האישום בשנית, בביצוע 65 עבירות על סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 117(ב)(2) ו-(3) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "**החוק**"), עבירה לפי סעיף 117(ב)(8) יחד עם סעיף 117(ב)(2) ו-(3) לחוק ובעבירה על סעיף 117(ב)(6) לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בשנית (להלן: "**כתב האישום**"), הנאשמת 2 (להלן: "**הנאשמת**") היא חברה בע"מ שתחום עיסוקה כמוצהר לרשות המסים הוא גיוס ואספקת כוח אדם. בתקופה שבין 2009-2011 (להלן: "**התקופה הרלבנטית**") היה הנאשם בעליה ומנהלה הפעיל הרשום של הנאשמת. על פי פרטי האישום, בתקופה הרלבנטית פעל הנאשם בשיטתיות לביצוע עבירות מע"מ והונה את רשות המסים בכך שפעל ביחד ובאמצעות אחרים לקבלת 65 חשבוניות מס שהוצאו מבלי שבוצעה עסקה בגין או מבלי שהתכוונו לעשות את העסקאות שלגביהן הוצאו החשבוניות (להלן: "**החשבוניות הפיקטיביות**") על שם 7 עסקים שונים, הכנסתן לספרי הנהלת החשבוניות של הנאשמת וניכיון בדיווחיה התקופתיים למע"מ, בכוונה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות. סכום החשבוניות הפיקטיביות שניכה הנאשם בתקופה הרלבנטית בדיווחיה התקופתיים של הנאשמת הוא בסך 6,628,744 ₪, והמע"מ הנובע מהן בסך 1,055,328 ₪.

על פי כתב האישום, הנאשם עשה שימוש בחשבוניות פיקטיביות על שם 7 חברות שונות (להלן: "**החברות**") על מנת ליצור מצג של פעילות עסקית תקינה ושוטפת. בנוסף, כחלק מהמרמה, נהג הנאשם או אחרים לפרוע צ'קים על שם הנאשמת לפקודת החברות ששמן מופיע על גביי החשבוניות הפיקטיביות (להלן: "**הצ'קים**") אצל חלפנים ולקבל תמורתם כסף מזומן. הצ'קים נרשמו בספרי הנהלת החשבוניות של הנאשמת כתשלום לחברות. במטרה לטשטש דפוס פעולה זה, נהג הנאשם או אחרים מטעמו לפרוע צ'קים על שם הנאשמת אצל חלפן כספים בשטחי הרשות

הפלסטינית.

במעשיהם המפורטים, הכינו וניהלו הנאשמים פנקסי חשבונות ורשומות אחרות כוזבות, ניכו שלא כדין את סכומי המס הגלומים בחשבוניות הפיקטיביות, פעלו במרמה ותחבולה והגישו דוחות כוזבים, הכל במטרה להתחמק מתשלום מס. המעשים נעשו בנסיבות מחמירות לאור סכום המס שמתשלמו התחמקו הנאשמים, מספר העבירות שבוצעו, השיטתיות והמרמה שננקטו, ריבוי המעורבים שלקחו חלק בביצוע העבירות ומשך הזמן בו בוצעו העבירות (ייחוס המעשים גם לנאשמת נעשה בהסכמת הצדדים לאור טעות סופר בכתב האישום).

3. הודיית הנאשם באה כאמור במסגרת הסדר דיוני, בהמשך להליך של גישור ולאחר תיקון משמעותי של כתב האישום. במועד הודיית הנאשם הבהירה ב"כ המאשימה כי בכוונת המאשימה להגביל עתירתה העונשית ל - 18 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס לשיקול דעת בית המשפט.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

4. **ב"כ המאשימה** הפנתה לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, לחומרתן ולחומרת נסיבות ביצוען, לאור גובה הנזק לקופה הציבורית והעובדה שאין המדובר במעשה חד פעמי. בנוסף הפנתה לפסיקה, וטענה שבגין ביצוע העבירות הנדונות יש לגזור עונש מאסר מאחורי סורג וברית, כשיש להעדיף שיקולי הרתעה וגמול על פני נסיבות אישיות. לעמדתה, מתחם הענישה במקרה דנן הוא בין 18 ו- 36 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה ציינה שהנאשם לא הסיר את מחדלי כתב האישום וטענה שאין לזקוף לזכותו חסכון בזמן שיפוטי משכתב האישום הוגש בשנת 2018, בדצמבר 2019 החלו דיוני ההוכחות והנאשם לא התייצב ל- 10 מביניהם, מבלי להציג אישורים מתאימים במרבית המקרים, ובשל אי התייצבותו נאלצו עדים להתייצב מספר פעמים בבית המשפט. לדבריי ב"כ המאשימה, המאשימה הסכימה להגביל עתירתה העונשית ביחס לעונש המאסר ל- 18 חודשי מאסר בפועל לאור פטירת עד תביעה, הקושי באיתור וזימון עדים נוספים המתגוררים במזרח ירושלים ומצבו הרפואי של הנאשם. לדבריה, כשהתברר למאשימה שאינה מצליחה לזמן עדים היא באה בדברים עם הסנגור, כתב האישום תוקן והנאשם הודה. לצד עונש המאסר עתרה ב"כ המאשימה להטלת קנס שינוע בין 5 ו-10 אחוז מסכום המחדל, תוך שציינה את חשיבותו בעבירות הנדונות. לצד אלה מאסר על תנאי לשיקול דעת בית המשפט והתחייבות.

5. **ב"כ הנאשם** הגיש ראיות לעונש (ענ/1-ענ/4) וטען כי במקרה זה ונסיבותיו ראוי לחרוג ממתחם העונש, כשלטענתו על מתחם הענישה להיקבע בין מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר בעבודות שירות (6 חודשים). בהקשר זה הפנה לתיקון המשמעותי שבוצע בכתב האישום והפחתת סכום העבירה באופן משמעותי מכ-5.5 מיליון ₪, לקושי של המאשימה להשיג ולהעיד את העדים אותו לטענתו היה על המאשימה לצפות, ולחלוף הזמן והשיהוי בהגשת כתב האישום. בהקשר זה ציין עוד כי מאז ביצוע העבירות, לפני שנים רבות, לא בוצעו עבירות על ידי הנאשם ואין לו עבר פלילי רלבנטי. עוד הדגיש כי מאז החקירה מצבו הכלכלי של הנאשם התדרדר והוא נמצא בהליך פשיטת רגל.

ב"כ הנאשם הדגיש את מצבו הרפואי של הנאשם שהיה מועמד להשתלת כליה בתחילת ההליך, ומאז עבר

השתלת כליה, היה זקוק לבדיקות נוספות ולכן לטענתו לא התייצב לדיונים רבים. עוד ציין כי הדברים הובאו בפני בית המשפט ששמע את דיוני ההוכחות בתיק, וכן במסגרת הליך גישור בתחילת ההליך, ואף הוגשו שתי בקשות לעיכוב הליכים ליועץ המשפטי לממשלה אשר נדחו. לדבריו, בקשה להתליית הליכים אף הוגשה למותב ששמע הוכחות בתיק. הסנגור עתר גם להתחשבות בסכום קנס שייגזר משהנאשם נתמך ביטוח לאומי, אינו עובד ואינו מסוגל לעבוד. עוד ציין שהנאשמת איננה פעילה.

6. **הנאשם** ביקש סליחה על מעשיו ורחמים. לדבריו, מצבו קשה, הוא עובר כל שבוע שבועיים בדיקות, אין לו כסף לקנות תרופות והוא נעזר בבני משפחתו.

דין והכרעה

7. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו, תוך התחשבות בערך החברתי אשר נפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. כפי שנקבע לא אחת, עבירות המס הכוללות כוונה להתחמק מתשלום מס הן במדרג הגבוה של עבירות המס, והערכים המוגנים בהן נוגעים לחשיבותה של הקופה הציבורית לכלכלת המדינה וביטחונה. כתוצאה מביצוע העבירות נגרם באופן תדיר נזק רב לקופה הציבורית, וכן נפגע עיקרון השוויון בנשיאת נטל המס ואמון הציבור. המדובר בעבירות שביצוען קל וגילויין קשה, בבסיסן בצע כסף וביסודן מרמה.

8. מידת הפגיעה בערכים המוגנים אף מתעצמת מקום בו המדובר בעבירות המערבות שימוש בחשבוניות פיקטיביות. ההוצאה והשימוש בחשבוניות פיקטיביות הוגדרו לא אחת כ"**מכת מדינה**" שיש להילחם בה מלחמת חורמה וכ"**אבי אבות הטומאה**" ואף נקבע כי המדובר "**בנגע קשה שפוגע בכל רבדי תשלום מס אמת**" (עפ"ג (ת"א) 6968-02-17 **משהראוי נ' מדינת ישראל - מע"מ ת"א** (24.4.2017) (להלן: "**עניין משהראוי- בית משפט המחוזי**").

9. נסיבות ביצוע העבירות במקרה זה מלמדות על פגיעה לא מבוטלת בערכים המוגנים. המדובר בנאשמים אשר מחודש דצמבר 2009 ועד חודש מרץ 2011 עשו שימוש ב- 65 חשבוניות פיקטיביות על שם 7 חברות שונות בהשתתפות מעורבים רבים, תוך רישומן ככזב בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת כתשומות וניכוי המע"מ הנובע מהן בדיווחיה התקופתיים של הנאשמת, ותוך שימוש במרמה ותחבולה, והכל במטרה להתחמק מתשלום מס ובנסיבות מחמירות. האמור מעיד על ביצוע שיטתי של העבירות אשר באופן אינהרנטי דורשות תכנון מוקדם ותחכום, ואין המדובר במעידה חד פעמית.

התחכום שבביצוע העבירות במקרה זה אף בא לידי ביטוי בכך שהנאשמים ניכו את המע"מ הנובע מחשבוניות פיקטיביות על שם 7 עוסקים שונים, על מנת ליצור מצג של פעילות עסקית תקינה. בנוסף, בכך שהנאשמים משכו צ'קים על שם הנאשמת לפקודת החברות ששמן מופיע על גבי החשבוניות הפיקטיביות, אותם רשמו בספרי הנהלת החשבונות של הנאשמת כתשלום עבור החשבוניות הפיקטיביות, כשבפועל, את הצ'קים נהג הנאשם או מי מטעמו

לפרוע אצל חלפנים ולקבל תמורתם כסף מזומן. על מנת לטשטש דפוס פעולה זה, נהג הנאשם ואחרים מטעמו לפרוע צ'קים אצל חלפן כספים ברמאללה שבשטחי הרשות הפלסטינית.

10. מדיניות הענישה בגין ביצוע עבירות מסוג זה היא מחמירה בדרך כלל ומושפעת ממידת התחכום, משך ביצוע העבירות, השיטתיות שבביצוען וסכומי המס אשר נגזלו מהקופה הציבורית. הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו מדובר בעבירות המערבות שימוש בחשבוניות פיקטיביות. מתחמי הענישה בגין עבירות אלה, ובהיקפים ממשיים, כוללים בתחתיתם עונשי מאסר ממשיים לריצוי מאחורי סורג ובריה, והעונש שנגזר על הנאשמים הוא עונש מאסר של ממש, תוך שבתי המשפט מדגישים את חומרת העבירות, חשיבות ההרתעה ובכללה הרתעת הרבים, ובכורתו של האינטרס הציבורי על פני נסיבות אישיות, וכי דרך המלך בעבירות אלה היא לגזירת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה (רע"פ 9004/18 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (31.12.2018) (להלן: "**עניין יצחקי**")) לצד זאת, ישנם מקרים בהם נקבע בתחתית מתחם הענישה עונש מאסר אותו בנסיבות מיוחדות ניתן בעבודות שירות. ראו לשם הדוגמה:

רע"פ 4507/21 **הלוי נ' מדינת ישראל** (30.6.2021), שם הורשע המבקש בביצוע מגוון עבירות על פי סעיף 117(ב) לחוק מע"מ, והמס שמתשלמו התחמק עמד על סך של 726,000 ₪. נקבע עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי ממש בתחתית מתחם הענישה. על המבקש שהודה והסיר 310,000 ₪ מתוך סכום המס, בנסיבותיו, נגזר עונש מאסר בן 10 חודשים לצד קנס בסך 40,000 ₪ ומאסר על תנאי. ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

עניין יצחקי, שם הורשע המבקש בביצוע 55 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 1,459,723 ₪ לאחר שמיעת ראיות. סכום קרן המס שולם על ידי המבקש. בית המשפט המחוזי התערב בגזר דינו של בית משפט השלום שהעמיד את עונשו של המבקש על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות לצד ענישה נלווית, קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ו-36 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו של המבקש על 12 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט העליון נדחתה תוך שצוין שנקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות מהסוג הנדון הוא מאסר בפועל.

רע"פ 5253/17 **אבו סרייה נ' מדינת ישראל** (16.4.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו ב-21 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 1,589,961 ₪, ללא תחכום וללא שימוש בחשבוניות פיקטיביות. מתחם העונש נקבע בין 10 ו-30 חודשי מאסר בפועל. סכום המס לא שולם. על המבקש נגזרו 16 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ו-60,000 ₪ קנס. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 4497/20 **אביבי נ' מדינת ישראל** (5.7.2020), שם נדחתה בקשת רשות ערעור של המבקש ביחס לעונש בן 16 חודשי מאסר אשר נגזר עליו, לצד ענישה נלווית, בגין ניכוי מס תשומות שלא כדין והוצאת 77 חשבוניות פיקטיביות במטרה לסייע לאחר להתחמק מתשלום מס בסך של מעל 1.5 מיליון ₪. מתחם הענישה נקבע בין 12 ו-36 חודשי מאסר בפועל. טענת המבקש כי יש להקל בעונשו בשל היותו איש קש נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי בערעור. בהחלטת בית המשפט העליון מפי כב' השופט קרא צוין כי לא הוכח שהנאשם היה איש קש, וכי גם מביצוע העבירות שעניינן הוצאת חשבוניות פיקטיביות גרף הנאשם עמלה כספית.

רע"פ 4987/18 אבו סעיד נ' מדינת ישראל (28.6.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו ב 15 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 418,490. מתחם עונש המאסר נקבע בין 9-15 חודשי מאסר בפועל. המחדל לא הוסר. על המבקש נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, 9 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 40,000. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 5938/18 אסרף נ' מדינת ישראל (16.8.2018), שם הורשע המבקש על פי הודייתו בניכוי מס תשומות שלא כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 352,522 לצד עבירות נוספות. מתחם עונש המאסר נקבע בין 6 ל- 18 חודשי מאסר. המבקש לא הסיר מחדלים. על המבקש נגזר עונש של 12 חודשי מאסר בפועל לצד קנס בסך ₪ 40,000 ומאסר על תנאי. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש המבקש נדחתה.

רע"פ 1238/19 אחדות נ' מדינת ישראל (27.2.2019), שם הורשע המבקש על יסוד הודייתו בביצוע עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין, הוצאת חשבוניות כוזבות וזיוף פנקס, הכל במטרה להתחמק מתשלום מס בסכום כולל של כ- 317,000 ₪. מתחם העונש נקבע בין 5 ל- 14 חודשי מאסר בפועל. על המבקש אשר הסיר באופן חלקי את המחדל (נותרו 200,000 ₪ שלא הוסרו) נגזרו 5 חודשי מאסר בפועל, 3 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 10,000. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט העליון נדחתה.

ראו גם: ת"פ (שלום ת"א) 25487-07-18 קראג'ה נ' מדינת ישראל (1.1.2020), שם הורשע הנאשם על יסוד הודייתו בניכוי 44 חשבוניות פיקטיביות על שם 3 חברות שונות, שסכום המס הנובע מהן בסך ₪ 941,300. מתחם הענישה נקבע בין 8 ו-24 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. על הנאשם שהסיר את מחדלי כתב האישום והודה בביצוע העבירות נגזר עונש של 8 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בנסיבות, ואף בשים לב לשיהוי ולחלוק הזמן.

11. לאחר בחינת המפורט לעיל, מסקנתי היא כי בשים לב לענישה הנוהגת, לנסיבות ביצוע העבירות ובכלל זאת אף לסכום הנזק לקופה הציבורית ולמידת הפגיעה בערכים המוגנים מהמעשים, בהסתכלות על כלל העבירות כאירוע כפי טענת הצדדים, נכון לקבוע במקרה זה מתחם ענישה בין 9 ו-28 חודשי מאסר בפועל.

12. אשר לקנס, כידוע, בסוג זה של עבירות הקנס הוא ממין העבירה ומכאן אף החשיבות שבהטלתו. מובן שיש להכות בכיסו של מי שמבצע עבירות מהסוג הנדון המבוצעות ממניע כלכלי, על מנת ללמד שאין אף רווח כספי לצד ביצוע העבירה. בעת קביעת מתחם הקנס, לצד המפורט לעיל ובהתאם להוראת סעיף 40 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") שקלתי גם את מצבו הכלכלי של הנאשם.

במסגרת זאת שקלתי את טענות הסנגור לפיהן הנאשמת איננה פעילה עוד והנאשם אינו עובד לאור מצבו הבריאותי, ואשתו והוא נתמכים על ידי ביטוח לאומי. בנוסף, את דברי הנאשם לפיהם ידו אינה משגת אפילו קניית תרופות, והוא נעזר בבני משפחתו. כמו כן, נתתי דעתי לראיות שהוגשו מטעם ההגנה: **ענ1**, את צו כינוס שניתן בעניינו של הנאשם, **ענ3** זכאות רעייתו להבטחת הכנסה מיום 17.2.2021, ודפי ריכוז פעילות בבנק הדואר על שם רעיית הנאשם **ענ4**. בנוסף, **ענ2** מסמכים רפואיים ביניהם סיכום ביקור מיום 24.10.2021 לפיו הנאשם סובל מאי ספיקת

כליות סופנית משנית, עבר השתלת כליה ביום 5.5.2021 ונמצא במעקב רפואי וטיפול תרופתי (נקבעה ביקורת ל - 7.11.2021 אך לא הוגשו ממצאיה או כל מסמך עדכני אחר). בשים לב לכל אלה, מתחם הקנס יקבע באופן מתון בין 30,000 ו- 60,000 ₪.

העונש הקונקרטי לנאשם

13. במקרה זה לא מתקיימות נסיבות לחריגה לקולא או לחומרה ממתחם הענישה שנקבע. הנאשם הוא יליד שנת 1975 (ענ/2), אב ל- 4 בגירים המתגוררים עמו ועם רעייתו, ללא עבר פלילי רלבנטי, אשר הודה בביצוע העבירות במהלך דיוני ההוכחות במסגרת הליך של גישור ולאחר שכתב האישום בעניינו תוקן באופן משמעותי בשל קושי ראיתי הנוגע לקושי בזימון עדי תביעה. הגם שב"כ המאשימה טענה שאין לזקוף לזכות הנאשם חיסכון בזמן שיפוטי ואף ציינה כי הנאשם לא הסיר את מחדלי כתב האישום ולו באופן חלקי, הסכימה המאשימה כי נכון למקם את עונשו בתחתית מתחם הענישה לו עתרה וביקשה כי ייגזר עליו עונש מאסר בן 18 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית.

14. גם אני סבורה כי נכון למקם את עונשו של הנאשם במקרה זה, באופן חריג, בתחתית מתחם הענישה ביחס לעונש המאסר שייגזר עליו, חרף אי הסרת המחדלים על ידו על חשיבותה הנודעת בסוג זה של עבירות (רע"פ 7851/13 עודה נ' מדינת ישראל (25.10.2015)) ויתר הנסיבות לחומרה שציינה ב"כ המאשימה. זאת לאור נסיבות יוצאות דופן המתקיימות בעניינו הנובעות מהשילוב בין השיהוי שבהגשת כתב האישום וחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, לצד מצבו הבריאותי המורכב עד מאוד של הנאשם, ובשים לב לתיקון המשמעותי שבוצע בכתב האישום.

15. ביחס לשיהוי וחלוף הזמן, אמנם בסוג זה של עבירות שביסודן מרמה, קורבן העבירות בדמות הציבור בכללותו אינו מודע לביצוען בזמן אמת, ופעמים רבות ביצוען מתגלה רק לאחר מספר שנים, מה גם שהמדובר בעבירות המבוצעות בדרך כלל בתחכום וקיים קושי ממשי בגילויין. יחד עם זאת, במקרה דנן העבירות מושא כתב האישום בוצעו בשנים 2009-2011, וחקירתן בוצעה, ולכל הפחות החלה בשנת 2011 (ראו מספר תיקי החקר בסוף כתב האישום). על אף האמור, כתב האישום הוגש רק בחודש דצמבר 2018. בעת הטיעון לעונש לא פורטו על ידי ב"כ המאשימה טעמים המצדיקים את השיהוי המשמעותי בהגשת כתב האישום וחלוף זמן כה ניכר.

16. כידוע, שיהוי וחלוף הזמן מהווים שיקולים רלבנטיים בין שיקולי הענישה, ונקבע לא אחת כי שיהוי בהגשת כתב אישום מביא לעינוי דין לנאשם, ולצידו פגיעה פוטנציאלית ביכולתו להתגונן, ויש בו כדי להביא להקלה משמעותית בעונש במקרים מתאימים, כשכל מקרה נבחן על פי נסיבותיו (ע"פ (מרכז) 57577-02-19 ילדרים נ' מדינת ישראל (21.11.2019) והפסיקה המוזכרת שם (להלן: "עניין ילדרים"), ע"פ 4603/17 אדרי נ' מדינת ישראל (16.7.2019) פסקה 33 בפסק הדין בערעור על גזר הדין, ע"פ 7989/17 דשקוב נ' מדינת ישראל (18.4.2018) פסקה 11, עפ"ג 6117-09-16 פרי נ' פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה (14.12.2016) (להלן: "עניין פרי") ועניין יצחקי).

מבחינת הפסיקה עולה כי קיימים מקרים מיוחדים בהם אף נקבע כי שיקולי שיהוי וחלוף זמן יכולים אפילו להביא לקביעת עונש לריצוי בעבודות שירות. השוו בשינויים המחויבים עניין ילדרים וראו דברי בית המשפט המחוזי בעניין

השיהוי וחלוף הזמן שם, **עניין פרי** שנסיבותיו ונסיבות הנאשמים שם שונות ומחדל כתב האישום הוסר במלואו, ועפ"ג (ב"ש) 68947-07-20 **יוסופוב נ' מדינת ישראל** (18.11.2020). בפסיקה אף צוין כי אפקטיביות ההרתעה שבענישה בדמות מאסר מאחורי סורג ובריאח לאחר שנים כה רבות נפגעת, ומוגבלת גם ביחס להרתעת הרבים.

17. אמנם לטענת ב"כ המאשימה אין לזקוף לזכות הנאשם במקרה זה חיסכון בזמן שיפוטי ולטענתה בהתנהלותו כאשר לא התייצב ל-10 דיוני הוכחות, ברוב המקרים ללא אישור המצדיק זאת, יש כדי להביא להשחתת זמן שיפוטי ועדים נדרשו להתייצב מספר פעמים למסירת עדותם בשל כך. אך גם אם אקבל טענה זאת, אין בכך כדי להסביר את הזמן שחלף עד להגשת כתב האישום. כך או כך, לאור התיקון המשמעותי שבוצע בכתב האישום (במסגרתו הופחת מספר העבירות מ-310 ל-65, וסכום העבירות הופחת באופן משמעותי מ-5,579,668 ₪ ל-1,055,328 ₪) ניתן לקבוע כי ניהול המשפט על ידי הנאשם לא היה לשווא, ומבלי להתעלם מטענות המאשימה אין להתעלם מחיסכון הזמן היחסי לצד הודייתו בסופו של יום. בכל הנוגע לחלוף הזמן, יש לתת את הדעת גם לטענת הסנגור שלא נסתרה לפיה משך התקופה הארוכה מאז ביצוע העבירות לא ביצע הנאשם כל עבירה פלילית נוספת.

18. נסיבה נוספת, משמעותית, אשר הביאה אותי לקביעת עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה נוגעת למצב בריאותי מורכב עמו מתמודד הנאשם בשנים האחרונות. אין חולק כי הנאשם חולה במחלת כליות קשה, עבר השתלת כליה בשנת 2021 (**ענ/2**) וחווה דעת הממונה על עבודות השירות מחודש ינואר 2022 אף מצאה כי אינו כשיר באופן זמני לביצוע עבודות שירות בשל מצבו הרפואי באותה עת. כידוע, שב"ס ערוך לטפל בסובלים מקושי רפואי ותחלואה, ואין במצב בריאותי קשה כדי להקנות פטור אוטומטי לעבריין מעונש של מאסר בפועל (ע"פ 4456/14 **מדינת ישראל נ' קלנר** (29.12.2015) ורע"פ 4497/20 **אביבי נ' מדינת ישראל** (5.7.2020)). יחד עם זאת, מעיון בפסיקה עולה כי קיימים מקרים בהם בשל נסיבות מיוחדות של הנאשם הנוגעות למצבו הבריאותי או למצב בריאותי של בני משפחתו (ת"פ (מחוזי ת"א) 23061-07-15 **מדינת ישראל נ' עזרן** (13.10.2016)), אפילו חרג בית המשפט ממתחם הענישה משיקולי צדק, עד כדי גזירת עונש של מאסר בעבודות שירות גם על מבצעי עבירות חמורות שבתחתית מתחם הענישה בעניינם נקבעה תקופת מאסר ממושכת מזו שנקבעה במקרה דנן.

ראו בהקשר זה דברי בית המשפט בע"פ 5669/14 **לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל** במסגרת ע"פ 4456/14 **מדינת ישראל נ' קלנר** (29.12.2015) שם כידוע הקל בית המשפט העליון בעונשו של לופוליאנסקי משיקולי צדק, משמצא כי עונש מאסר בפועל עלול לסכן את חייו או לקצר את תוחלת חייו לאור מצבו הבריאותי וכלל נסיבותיו. ראו גם ת"פ (מחוזי חי') 15328-11-19 **מדינת ישראל נ' דניאל בניאגובי** (28.6.2020) שם סטה בית המשפט המחוזי ממתחם העונש ההולם שתחתיתו נקבעה על 24 חודשי מאסר בפועל נוכח הסיכון לנאשם במצבו הרפואי המורכב וכלל נסיבותיו.

19. בנוסף לאמור, על פי הפסיקה, קיימים מקרים בהם התחשב בית המשפט משיקולי צדק בעונש בשל מצב רפואי גם בעניין נאשמים שלא בוסס כי נשקפת סכנה לחייהם, אך נסיבותיהם הרפואיות הן כאלה שריצוי עונש מאסר בפועל על ידם יהיה כבד פי כמה בהשוואה לעונש אשר יוטל על אדם בריא (ת"פ (ראשל"צ) 47713-05-12 **מדינת ישראל נ' יעקב ווקנין** (30.4.2019), ת"פ (מחוזי נצ') 26563-03-14 **מדינת ישראל נ' אברהמים עאסלה** (24.4.2017)).

20. במקרה הנדון, אמנם לא נטען, ובוודאי לא בוסס כי שהות בבית הסוהר תסכן את חייו של הנאשם. יחד עם זאת, לא יכול להיות חולק כי השהות בבית הסוהר לאדם במצבו הרפואי מהווה עונש כבד יותר מעונש מסוג זה אשר יוטל על אדם בריא. בנסיבות המקרה הנדון לא די בנתון זה לבדו כדי להצדיק קביעת ריצוי עונש המאסר על ידי הנאשם בדרך של עבודות שירות, לאור חשיבות האינטרס הציבורי וההרתעה בסוג זה של עבירות ובכורתם על פני נסיבות אישיות, כשדרך המלך כאמור היא לעונש מאסר מאחורי סורג וברח (עניין יצחקי, רע"פ 1929/18 אריאלי נ' מדינת ישראל (26.4.2018)). יחד עם זאת, השילוב בין נתון זה לשיהוי הממשי בהגשת כתב האישום, יחד עם הודיית הנאשם לאחר התיקון המשמעותי שנערך בכתב האישום, לצד מתחם הענישה שנקבע ועמדת המאשימה עצמה לפיה ראוי לקבוע את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה חרף אי הסרת המחדלים על ידו (גם אם עתרה למתחם אחר מזה שנקבע), הביאו למסקנה כי נכון לקבוע את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם ל- 9 חודשי מאסר בפועל, ולהורות כי בנסיבות החריגות עונשו ירוצה בעבודות שירות.

21. בעת קביעת העונשים לנאשם נתתי דעתי גם לטענות הנוגעות למצבו הכלכלי הקשה של הנאשם כפי שפורט על ידי הנאשם והסנגור, המושפע גם ממצבו הרפואי, ולמסמכים הנוגעים לכך (ענ/1, ענ/3, ענ/4) ואיזנתי בין רכיבי הענישה השונים. לאחר כל זאת ולאור כלל המפורט לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

על הנאשם 1:

- א. מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות על פי חוות דעת הממונה על עבודות השירות במרכז הסחר מודיעין, שדרות הרכס 31 מודיעין. הנאשם יתייצב ביום 7.8.2022 שעה 8:00 במפקדת מחוז מרכז, יח' עבודות שירות, רמלה. מובהר כי יתכנו שינויים במקום העבודה ושעות העבודה כמפורט בחוות דעת הממונה על עבודות השירות. הובהרה לנאשם המשמעות של אי עמידה בעבודות שירות. לאור המלצת הממונה על עבודות השירות בשל מצבו הרפואי של הנאשם, הנאשם ירצה 6.5 שעות יומיות.
- ב. מאסר על תנאי למשך 8 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע על פי חוקי המס.
- ג. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים לתקופה של 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון על פי חוקי המס.
- ד. קנס בסך 40,000 ₪ או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-30 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 17.7.2022 לא ישולם תשלום - תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיידי.
- ה. הנאשם יצהיר על התחייבות בסך 30,000 ₪ להימנע במשך שנתיים מהיום מביצוע העבירות בהן הורשע.

על הנאשמת 2, שאינה פעילה: קנס סמלי בסך 1 ₪.

זכות ערעור כחוק תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, י"ט אייר תשפ"ב, 20 מאי 2022, בנוכחות הצדדים.

חתימה